

ชื่อเรื่องวิทยานิพนธ์ บทบาทขององค์การบริหารส่วนตำบล ในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมทางการเกษตรของท้องถิ่นในจังหวัดเชียงใหม่

ผู้เขียน นางสาวศันสนีย์ นายอง

ปริญญา วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต (เกษตรศาสตร์) ส่งเสริมการเกษตร

คณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

รองศาสตราจารย์ ไร่ไพพรรณ อภิชาติพงศ์ชัย	ประธานกรรมการ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อวรณ์ โอภาสพัฒนกิจ	กรรมการ
รองศาสตราจารย์ จริญญา สุขเกษม	กรรมการ

บทคัดย่อ

การศึกษาวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 3 ประการคือ 1) เพื่อศึกษาถึงบทบาทขององค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) ในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมทางการเกษตร 2) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะพื้นฐานขององค์การบริหารส่วนตำบลกับการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมทางการเกษตรของท้องถิ่นและ 3) เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมทางการเกษตร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ นายก อบต.และประธานสภา อบต.ในจังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 97 ราย การเก็บรวบรวมข้อมูลใช้วิธีการสัมภาษณ์โดยใช้แบบสอบถาม การวิเคราะห์ข้อมูลใช้สถิติ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าต่ำสุด ค่าสูงสุด ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและทำการทดสอบสมมุติฐานโดยใช้การวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) โดยวิเคราะห์แบบปกติ (Enter Method)

การศึกษาค้นพบว่า อบต. ส่วนใหญ่ที่ศึกษาเป็น อบต.ขนาดเล็ก ก่อตั้งมาเป็นเวลา 7 ปี (พ.ศ. 2540) มีพื้นที่เฉลี่ยในเขตรับผิดชอบคือ 41.78 ตร.กม. มีประชากรเฉลี่ย 6,336.84 คน จำนวนหมู่บ้านในพื้นที่รับผิดชอบเฉลี่ยคือ 9.48 หมู่บ้าน จำนวนบุคลากรแต่ละ อบต.เฉลี่ย 17.46 คน

รายได้ไม่รวมเงินอุดหนุนปี 2546 เฉลี่ย 5,040,735.63 บาท รายรับในปีงบประมาณ 2546 เฉลี่ย 7,960,462.57 บาท

จากการศึกษาพบว่า คณะผู้บริหาร อบต. ส่วนใหญ่มีการรับรู้สภาพปัญหาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมทางการเกษตรในพื้นที่ และมีการรับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมทางการเกษตร โดยได้รับข่าวสารจากวารสารต่างๆรวมทั้งการเข้าร่วมโครงการด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม คณะผู้บริหาร อบต. ส่วนใหญ่มีความพร้อมในการปฏิบัติหน้าที่ในระดับมาก และเห็นว่าประชากรในท้องถิ่นต้องการให้มีการจัดตั้งโครงการเกี่ยวกับการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

อบต. ส่วนใหญ่มีบทบาทในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมทางการเกษตรในด้านการเสริมสร้างความรู้ ความเข้าใจและการปลูกฝังจิตสำนึก (ร้อยละ 95.9) การจัดการและรักษาคุณภาพของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมทางการเกษตร (ร้อยละ 94.8) การจัดการและควบคุมมลพิษ การประสานงานและวางนโยบายด้านสิ่งแวดล้อม (ร้อยละ 86.6)

จากการทดสอบสมมติฐานโดยการหาความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะพื้นฐานของ อบต. กับ การรับรู้สภาพปัญหาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม การรับรู้ข้อมูลข่าวสาร การได้รับข่าวสาร ความพร้อมของคณะผู้บริหารในการปฏิบัติหน้าที่ โครงการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมกับบทบาทของ อบต. พบว่ามีเพียงตัวแปร 4 ตัวแปรคือ ขนาดของ อบต. จำนวนหมู่บ้านในพื้นที่รับผิดชอบ การรับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมทางการเกษตร และโครงการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมทางการเกษตร มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับบทบาทของ อบต.

ปัญหาและอุปสรรคของ อบต. ในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมทางการเกษตรของท้องถิ่นที่พบจากการศึกษาครั้งนี้คือ ส่วนใหญ่มีปัญหาเกี่ยวกับการสนับสนุนด้านงบประมาณจากรัฐบาล ประชาชนในท้องถิ่นให้ความร่วมมือกับ อบต. น้อยคณะผู้บริหาร อบต.ขาดความรู้ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ และไม่มีบุคลากรรับผิดชอบในเรื่องทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมทางการเกษตร โดยเฉพาะ ข้อเสนอแนะจากการวิจัยครั้งนี้คือ ควรมีหน่วยงานของรัฐบาลและเอกชนที่เกี่ยวข้องมาให้ความรู้และการฝึกอบรมรวมทั้งจัดสรรงบประมาณที่เหมาะสมให้กับ อบต.

Thesis Title Roles of Tambon Administration Organization on Management of Local Natural Resources and Environment in Agriculture, Chiang Mai Province

Author Miss. Sansanee Nayong

Degree Master of Science (Agriculture) Agricultural Extension

Thesis Advisory Committee

Assoc. Prof. Rampaipan Apichatpongchai	Chairperson
Asst. Prof. Dr. Avorn Opatpatanakit	Member
Assoc. Prof. Jaroon Sukkasem	Member

Abstract

The objectives of this research were to study the roles of Tambon Administration Organization (TAO) on management of local natural resources and environment in agriculture and to investigate the relationship between basic characteristics of TAO and management of local natural resources and environment in agriculture as well as problems and obstacles in natural resources and environment management.

The studied population included 97 executive committees of TAO in Chiang Mai province. Data were collected by interviewing executive committees of TAO with questionnaires. Statistical analysis was done by using arithmetic means, minimum and maximum values and percentages. Multiple Regression Analysis was performed by using the Enter Method.

Most of TAO were small size and had been established for 7 years since 1997. The average of responsible area was 41.78 km² with the average of population 6,336.84 people and average village was 9.48. The average of persons worked in TAO was 17.46. The average of income without supporting from government in 2003 was 5,040,735.63 baht. The average of all income in 2003 was 7,960,462.57 baht.

Most of executive committees acknowledged about natural resources and environment problem in tambon. They received natural resources and environment information from journal and participated in natural resources and environment project. Most of executive committees were willing to administer in duty and they wanted to establish natural resources and environment project in tambon.

The results found that most of TAO had their role on management of local natural resources and environment to supplement their knowledge and instilled conscious (95.9%), management and maintain natural resources and environment in agriculture (94.8%), management and control pollution as well as coordinated and determined policy in local environment (86.6%).

From hypothesis testing it was found that, there was significant correlations between roles of TAO and size of TAO, number of villages, acknowledgement of natural resources and environment information, natural resources and environment project.

There were some problems emerging from this study such as budget supporting from government and low co-operation among people and TAO. Executive committees did not realise and understand about their roles on management and lack of personnel who were specifically responsible in natural resources and environment.

Some suggestions were that organizations both government, and non – government agencies should be provided knowledge and training. In addition, suitable budget should be allocated to TAO.